

Élete céljaul a tanítást és a nevelést választotta

„Simó Géza nem tartozott a legendás «vezérek» és «hősök» közé, bár volt valami benne mindkettőből.”

/Fuchs Simon, 1966 /1975./

Az erdőnek sok meghatározása ismeretes. Egyik régebbi definíció szerint általában olyan földterület, amelyet vadon termő fák (és cserjék) borítják. A korszerűbbek életközösségnek, társulásnak tekintik, benne élő növényekkel, állatokkal, szoros kapcsolatban a szerves és szervetlen anyagokból alakult talajjal és a környező éghajlattal.

Tagja-e az ember ennek a magasrendű életközösségnek? A mai erdőnek - a szó tágabb értelmében - kétségtelenül, hiszen az egykori őserdővel (amelyben az emberi beavatkozás elhanyagolható volt) ma már igen ritkán találkozunk. *Az ember munkája* az, amely a mai erdő képét meghatározza, és hogy ez a beavatkozás mennyire vált üdvössé a társulásba egyesült fák számára, az a dolgozó embert nevelő, oktató „tanítómesterek”-től is függött. (Könyvünkben szereplő mintegy száz személyiség - írók, költők, közírók, erdészek - írásaik révén mind ide sorolhatók.)

Simó Géza (1870-1946, Marosvásárhely) élete Etédről - abból az Udvarhely megyei régi településből, hol sokáig virágoztak a régi mesterségek, és még ma is él az *orsókészítés hagyománya* - indult el. Állami polgáriskolai tanár, ki 1912-től (ekkor került Marosvásárhelyre) szoros kapcsolatban volt a kutatott terület munkásságával. Már ebben az évben ugyanis az írástudatlan munkások részére tanfolyamot indított, mert tudatában volt annak, hogy a felemelkedést jelentő *iparosításnak* az analfabétizmus egyik legfontosabb kerékkötője. (A *tanoncoktatás* nehézségeiről a Marosvásárhelyi Kereskedelmi- és Iparkamara 1911. évi jelentése számolt be, megemlítve azt, hogy vannak osztályok, ahol 70-100 tanulóval foglalkozik egy oktató.)

Simó Géza részt vett az akkor létesített Városi Könyvtár szervezési munkálataiban is. Bizonyára az ő befolyásának is köszönhető, hogy a *könyvtár állományába* kerültek az *iparfelügyelők tevékenységéről szóló évi jelentések*, az első világháború előtti évek gazdasági-szociális életének fontos forrásanyaga. Ezek a kiadványok ui. munkavédelmi kérdésekről tájékoztatnak, az inasképzésről adnak tárgyilagos helyzetképet, a fiatal munkások törvénytelen foglalkoztatásáról nyújtanak adatokat; a munkabér helyett adott vásárlási utalványokról, az ún. Jancsi-bankóról olvashatunk itt stb.

A Marosvásárhelyi Kereskedelmi- és Iparkamara 1912. évi jelentése arról tájékoztat, hogy *Simó Géza* népnevelői munkássága kiterjedt az ingyenes elő-

adások tartására is. Az 1918-as polgári forradalom idején a marosvásárhelyi Nemzeti Tanács titkára, 1921-ben pedig a Román Kommunista Pártnak (RKP) egyik alapítója és egyben annak marosvölgyi titkára. Részt vett az 1920-as romániai általános sztrájk szervezésében, ezért tanári állásából elbocsátották.

1920. szeptember 5-én *Simó Géza* szerkesztésében jelent meg a *Marosvölgyi Munkás*, szocialista hetilap, majd annak betiltása után két más munkáslapot szerkesztett. A majd' minden számban „fehér hasáb”-okkal megjelenő *Marosvölgyi Munkás* I. évfolyamának 4. számában /1920. szept. 25./ a református kollégiumban megnyíló szabadiskoláról olvashatunk. A tanfolyam egyik előadója *Nyarády E. Gyula*, a neves botanikus, a későbbi akadémikus volt. A 32. szám /1921. aug. 7./ pedig a *famunkások* sikertelen harcáról tudósít: „A munkáltatók szervezettsége legyőzte a teljesen szervezetlenül és előkészület nélkül harcba indult munkásságot. *Húsz százalékos bérleszállítással* kénytelenek voltak a fejtelenségben hagyott és sok telepen szétszórt proletárok munkába állni.” (Hogy mit jelenthetett a húsz százalékos bérleszállítás, azt megmagyarázza az 1921. május 1-jén megjelent 18. számban közölt összehasonlító adat: a *palotailvai fűrésztelep* 4 lei 50 bani órabérrel fizette a szakképzett munkásait, miközben egy kg cukor a „konzum”-ban 22 lej volt.)

Az RKP betiltása után *Simó* a forradalmi irányzatú Egységes Szakszervezet marosvölgyi *kerületi titkára* 1930-ig, a szakszervezet betiltásáig. Közben az 1928-as kolozsvári nagy kommunista per vádlottja is volt. Az ekkori megpróbáltatásoktól terhes napjairól a kolozsvári *Keleti Újság* 1928. szeptember 23. számában olvashatjuk: „A felfüggesztett tanár [...] *Simó Géza* [...] - És miért függesztették fel? kérdezte az elnök. - Azt én is kérdeztem a közoktatásügyi minisztertől, de mindmáig nem kaptam reá választ. Különösebb oka pedig nincs reá a miniszternek, mert hiszen a románnyelvű vizsgát már évekkel ezelőtt sikerrel letettem.” (Egy későbbi számában ugyancsak a *Keleti Újság* közölte azt is, hogy *Simót* a kommunista perben felmentették.)

Simó Géza tanár, a „demokrácia nagy harcosa” nemcsak tanította a munkásokat egy életen át, hanem képviselte a vidék dolgozóinak érdekeit is. Például a marosvölgyi *famunkások* 1923. augusztus 12-én megtartott kerületi értekezletén. A hálás utókor nem is feledkezett meg róla: utolsó lakhelyén *emléktábla* őrzi nevét, utal munkásságára, hová *Juhász Gyula* alábbi sorai is felkíváncoznak:

„Én őt dicsérem csak, az élet anyját,
Kitől jövőndő győzelmünk ered;
A munkát dalolom, ki a szabadság
Útjára visz gyász és romok felett.”

/A munka. 1920./